Anul I. No. 3. 3 lei Luni 23 Aprilie 1928

COASTA de ARGINT

Director, OCTAVIAN MOŞESCU
Redacţia şi Ad-traţia
Vasile Lascar № 1
— BALCIC —
Abonament anual 200 lei

Ziarul cultural al Universităţii libere din Balcic

La mare Hr. Cavarnalief

Hr. Cavarnaliei Capul Caliacrei

Gânduri bune

Cunoştem mai mult viaţa intelectuală a Chinei şi a Argentinei, decât cultura oricăruia din vecinii noştri.

Şi ca şi noi, îmi pare că nici ei nu ştiu de asemenea mult despre noi.

In politica apusului, se întrebuinţează acum foarte mult cuvântul „BALCANIZEZ", ceeace însemnează fac situaţia unei ţări sau unei instituţii, frământată, neliniştită, sfăşiată, nesigură şi nestabilă. O! nu e nevoie de acum

Inainte să lămurim de unde şi pentru ce s'a făurit acest cuvânt, de care s'a servit, nu de multă vreme, unul dintre cele mai mari organe englezeşti, arătându-şi teama că s'ar putea balcaniza întreaga lume.

De unde răsare această glorie pentru statele balcanice?

Nimeni nu va putea tăgădui că noi ne putem mândri de a o merita pe deplin, şi sârbi şi greci şi români şi turci şi bulgari. Dar, de orbi ce suntem de-abia ne-am putea zări unul pe altul.

Şi ne scoatem ochii, iar Balcanii se schimbă în pustiu.

Nu mi se pare, ci sânt cu tărie încredinţat că ne putem scăpa cu toţii de aureola urâtă a acestei glorii dacă vom încerca să ne cunoaştem şi să ne înţelegem prin operile literare şi în general prin operile de artă, într'un cuvânt: prin poezie. Poezia e cea mai luminoasă bucurie a omului. Când eu sorb o asemenea bucurie nu numai din izvoarele francaze, germane sau engleze, şi sentimentele mele devin mai puternice pentru aceste popoare.

Dar dacă voi începe să sorb aceleaşi plăceri din izvoarele de artă şi cultură ale vecinilor mei, ei vor deveni pentru mine mai dragi şi mai apropriaţi şi nu pot să fiu faţă de ei IN MINE INSUMI nici crud, nici orb.

Atunci mai uşor şi fără amărăciune, voi înţelege dojanele şi criticile acestor apropiaţi ai mei.

D-r AL. BALABANOV
profesor la Universitatea din Sofia

Tip. „COMERCIALA, Bazargic

De pe coasta de Argint

Balcicul

A fost dela inceput indrăgit de artiști. La inceput pictorii l-au infățișat in fel de fel de ipoteze. Toată pictura românească la un moment dat avea un singur subiect: Balcic.

Pe urmă au venit actorii. In fiecare vară se stabilea acolo o adevărată colonie de actori, sporită an de an.

Şi pe urmă au venit scriitorii in frunte cu Regina Maria care şi-a clădit acolo o frumoasă vilă în stilul locului.

E acolo o universitate liberă, despre care se vorbeşte foarte mult, sunt vre o trei gazete, şi pe toate căile Em. Bucuța laudă frumusețea acestei coaste de mare.

Dar toată lumea e de acord asupra înspăimântătoarei lipse de confort a acestui orăşel. Poate că prea mult confort, ar dăuna orientalismului lui atât de prețuit de artişti, (să nu vă mirați, aşa e arta) oricum însă o cameră curată in care să te odihneşti şi un restaurant care să-ți dea şi furculiță şi şervet la masă, s'ar putea împăca poate cu frumusețea mării şi fesurile localnice.

Mai ales că mai e şi problema difecilă a transportului. O zi şi o noapte e drumul până acolo cu trenul şi automobilul.

Nu-i vorbă că şi aici Em. Bucuța are o soluție. Un pod la Turtucaia, care ar scurta cu jumătate drumul. Dacă nu ne inşelăm a şi propus liste de subscripție.

Ceva e de făcut in orice caz, căci uite se apropie vara.

Camil Petrescu.

M. S. Regina Maria despre Balcic

Reproducem din ziarul Viitorul, câteva rânduri despre frumosul articol al M. S. Regina Maria, publicat in fruntea primului nostru număr:

Intr'un ziar din Balcic, M. S. Regina Maria publică unele aprecieri asupra coastei de Argint care este locul predilect al bunei regine şi estete:

Şi mai cu seama, voi toți cei ce iubiți Coasta de Argint nu distrugeți atmosfera orientală care îi este marele farmec. Imbunătățirile rău înțelese sunt mult mai rele de cât dacă nu le faci de loc! Ele ar ruina frumusețea rustică şi simplă a locului.

Dragostea mea pentru această parte a lumei este atât de mare încât simt că aşi fi o bună sfătuitoare de aceia lăsați-mă să iau parte la lucrul vostru".

Reflexiunile şi recomandațiile M. S. Regina Maria dovedesc simțul Ei deosebit estetic şi priceperea adevărată a pitorescului.

Trebue să constatăm în această direcție că Sinaia este un atât de reuşit oraş de vilegiatură pentru că construcția vilelor sunt toate într'un stil rustic şi potrivit mediu lui. Castelul Peles este o frumusețe arhitectonică tocmai pentru că lemnul sculptat, prins în liniile stilului elvețiano-vechi german, se potriveşte cu mediul muntos. Dacă ar fi adaos masivitatea materială la sentimentul de greutate.

Pentru a reveni astfel la propunerile M. S. Reginei Maria, adăogăm că Balcicul—frumusețea oraşului scăldat în aurul soarelui ce izbeşte argintul malurilor—prin tutela augustă va deveni ceea ce dorim să fie: Paradisul Coastei de Argint.

Portul Balcicului

In anii de sub prima ocupație Românească se exportau prin Balcic între 10—12.000 vagoane de cereale şi derivatele lor, cari astăzi se depozitează prin diferitele gări ale liniei Bazargic—Megidia, cu destinația Constanța. Constituindu-se linia Bazargic—Balcic, natural că acest port îşi va recăpăta viața îşi va revedea activitatea comersială, care de atâția ani lâncezeşte. Această linie este una din liniile cele mai puțin costisitoare, întrucât terenul este şes şi nu e nevoe de mari lucrări de artă; deservind două județe eminamente agricole. Legând această linie cu Silistra sau Turtucaia şi de aci cu restul țărei, ar deveni una din cele mai importante rețele de căi ferate, întru cât ar scurta drumul cu străinătatea cu 4—5 ore, plus 5 ore pe mare. Aşa fiind cazul, mărfurile destinate exportului vor ajunge mai repede la destinație, iar transportul ar costa mult mai eftin.

Pe tărâmul industrial de asemenea Balcicul promite mult, fiind o regiune favorabilă industriei şi cel mai apropiat port de unde se pot desface toate produsele fabricate.

Sunt deja în funcțiune mai multe mori sistematice moderne, cu o producție respectabilă cari ar putea să-şi trimeată produsele pe piețele din orient (balcani)

De data aceasta nu discut nimic relativ la construirea portului, căci această lucrare ar cos'a prea mult. Aşa cum se prezintă însă portul astăzi şi în cazul când direcția porturilor ar face oare-cari amenajeri, ar fi suficient până la venirea altor vremuri mai buni.

N. Papahagi

Artistice

Elin Pelin

Sub acest pseudonim e cunoscut în literatura bulgară Dimitrie Ivanov, născut în 1878 în satul Boilovo din jud. Sofia. Sufletul tânărului Dimitre a fost impresionat de măreția naturii în care s'a născut. Intre acest suflet şi această natură s'a stabilit o neîntreruptă înrodire, care a devenit un izvor de sănătate sufletească pentru el. A învățat carte în oraşelul Zlatița—unde scrie prima poezie „Vrabiorul"—manifestându şi încă de pe atunci germenii unui talent ce în curând se va desfăşura, larg şi nesecat. Işi continuă studiile în Panaghiurişte şi Sofia. Se sbate aici la Sofia, între înclionările de desemnator şi cele de scriitor. Aceasta nobilă sbatere între două feluri de esecuție artistică îl abate de la studiile din şcoală: după clasa a VI părăseşte liceul. Devine învățător. Vine din nou în Sofia ca să sufere, dar să şi scrie. E redactor unui jurnal: „Convorbire țărănească" Mulțumită unor succes literare, capăta putința să plece la Paris, de unde se înapoiază în patria sa ca să ocupe un post în „Biblioteca națională" din Sofia.

După multe şi mărunte schițe din vieața bulgară, cu predilecție cea de la țară, apărute în revista umoristică „Bălgaran" scoate două volume de nuvele în 1904. Despre Elin Pelin scrie cu ocazia Almanahului de jubiliare a scriitorului Al. Balabanov:

„Elin Pelin, înainte de toate e stăpân pe cea mai puternică armă a poetului nu vorbeşte el însuşi, nu se amestecă, nici pe ascuns în treburile eroilor săi, nu împestrițează gândurile lor cu ale sale, ci lasă lucrurile şi pe oameni să ni se arate singuri. Intr'un cuvânt nu tinde cu acea obositoare patimă a mediocrilor să se facă pe sine interesant, ci face interesante evenimentele şi pe eroii săi. El e plin cu umor"

Rămâne în literatura bulgară scriitorul cel mai reprezentativ al sănătoaselor stări sufleteşti ale poporului bulgar.

La Biserică

Veghează'n deal biserica'n lumină
Ca'n serile gătite pentru denii . .
Dinspre cătun se strâng tăcuți-mirenii
La slujba ce durerile alină.

Pe la fereastră flutură vedenii
De îngeri ce coboară'nnoaptea lină,
Văd cum moşnegii'n colțuri se închină
Şi şi deapănă picasele smereniii.

Privirea lumânărilor de ceară
Tremurător se'ntinde pe icoane...
Iar preotul şi corul prind sa'ntoane

Cântări de biru'nță Celui Sfânt.
E ora când—pe-a flăcărilor pară—
Ieşi Mântuitorul din mormânt!

Atanasie Nuşi

Coasta de argint

D-l Vâlsan a scos într'o broşură de sine stătătoare „Coasta de argint" comunicare făcută într'o şedință a societății de geografie şi tipărită întâiu în buletinul acelei societăți. E bine că a fost ruptă de-acolo. Intre asprele contribuții de specialitate se găsea într'adevăr ca văile fără iarnă şi malurile cu smochine despre care vorbeşte, în țărmuit, trist, cu surpături de lut, cu vifore şi bufnițe, al Dobrogei. O singură bufniță a luat cu sine şi aici, dar aceia e a Minervei, meştera bunului stil.

Il văd încă pe d-l Vâlsan citind, în seara aceea din sala rotundă a Fundației Carol plină de fracuri. Trecerea de mare geograf şi tinerețea, pe care atâția din cei de față trebuiau să i-o recunoască, îndupleca la îngăduință. Altminteri destui ar fi găsit că atâta căldură şi culoare se potrivesc numai greu cu o şedință a unei societăți de oameni de ştiință, care tocmai pentrucă a păcătuit dela naştere prin descrieri minunate, de nimic nu se fereşte mai cu grijă. Regele asculta.

Imbrăcat în alb, în uniforma de marinar, ochii lui se făceau cateodată mici, ca să vadă par'că dincolo de sală şi de adunarea protocolară cu decorații. Chemări ale unui unghiu de Mare fără seamăn de frumos treceau prin aer, cu bătae sărată de val şi cu țipat de pescăruşi. Un pavilion scuturat de vânt şi stegulețe nenumărate de semnale întinse între catarge se alegeau şi se risipeau în jocul de lumini electrice ale tavanului de sticlă. Regele era atunci un amiral pe o punte de vas şi George Vâlsan un cronicar al Mării româneşti, şi uneori un bard al ei, care-i cânta de aproape frumusețile, omului în alb de la comandă.

Eu mi-aduceam, din zilele călătoriei lui de desăvârşire în străinătate. Era la Berlin, poate prin 1913. Ne mai găseam pe acea vreme acolo geografi români, unii în treacăt făcând cartografie, mai uşor de dus la capăt în câteva semestre, alții adulmecând şi unul singur aşezat cu temeiu, căzut fiind la mare dragoste pentru metoda şi seriozitatea nemțească. I-a fost dat acestuia să lucreze mai apoi într'un mediu care i se potriveşte, la universitatea noastră cu spirit şi tradiție germană mai autentice.

Se poate închipui atunci ce adevărată era uimirea lui, pe care nu se mai ferea să mi o arate, la plângerea lui Vâlsan că pe bulevardele Berlinului i e dor de un bragagiu trecând prin praf şi că amintirea țării nu-i rabdă să mai stea. S'a dus pe urmă la Paris şi de Martoane l-a ajutat să aibă alte gânduri. Dar acel suspin nostalgic, foarte literaturizat (d-l Vâlsan umbla pe atunci cu un fragment de roman şi cu ediția a doua a logicii lui Maiorescu, revăzută după sugestiile marelui critic, pretutindeni în geantă de drum pe care, pierzând-o într'un tren pe la Praga, a pierdut pentru totdeauna şi acel fragment de roman propriu şi ediția a doua a logicei maiorescienei), acel suspin capătă azi ca un ecou grav şi o transpunere în valori obiective de ştiință. „Coasta de argint" a fermecat pe geograf mai ales ca o făşie de Răsărit din marginile țării. Turcul închipuit, de prin sălile de curs şi bulevardele Berlinului, s'a plătit de gândul bun care i se închină. „Coastă de argint" e, mai mult decât o contribuție ştiințifică, un mănunchiu de pagini însuflețite şi un cântec al Mării.

Eu i-aş dori mai mult şi decât atât. Balcicul a mutat interesul nostru pentru Mare de la Constanța mai la Miazăzi. El rămâne însă şi în această formă literar, pitoresc, superficial şi de anotimp. Stemele oraşelor noastre de Mare n'ar trebui să fie nici corăbii cu pânzele pline nici faruri aprinse, ci nişte pantaloni de baie cu variații. Aproape atâta e legătura noastră cu valul şi până şi vorba de document a lui Mircea: „Marea cea mare", oricât de largă ar fi, prin lipsa chiar a unei precizări de nume propriu, sună ca o expresie de basm şi numai ca un vis de orizont.

Până şi în lucrarea d-lui Vâlsan Marea nu îndrăzneşte să se întindă mai mult de 5 6 kilometri în larg, pe unde se închiagă zarea care farmecă pe privitorul de pe uscat. România maritimă, cu tot ce poate ca să însemne pentru înflorirea țării, îndrăsneala de înțelegere a veții şi de acțiune, precum şi pentru încorporare şi amalgamarea deplină a Dobrogii vechi şi noui, abia dacă se ghiceşte la câte un sfârşit de pagină. Iar şi aceasta, datorită mai curând materialului însuş, poruncitor, decât prelucrătorului, rob punctului de vedere continental.

Doresc d-lui Vâlsan la ediția adăogită mult pe care ne-o făgădueşte, tragere de inimă şi pentru această lature a subiectului. O doresc pentru prețuirea sporită pe care scriitorul ar stârni-o între noi, cât şi în folosul acelui subiect însuş. Prin scrisul său fraged Marea ar ajunge mai lesne până la ochiul nostru destepe şi de pulbere.

Şi ce-ar fi dacă această ediție definitivă ar apare ca întâia lucrare de propagandă a unei societăți a Prietenilor Mării, cu ancora înfiptă la coasta de chihlibar a Balcicului?

Emanoil Bucuța

СРЕБРИСТИЙ БРЯГЪ

ВЕСТНИКЪ ЗА КУЛТУРА НА БАЛЧИКСКИЯ СВОБОДЕНЪ УНИВЕРСИТЕТЪ

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Ул. Пр. Фердинандъ № 84—Базарджикъ

Великото нещастие.

Едно съвсемъ неочаквано земletресение, едно отъ провидението сякашъ изпратено тежко нещастие отново хвърли целия български народъ въ горчива горесть.

Цели градове и села разрушени, десетки хиляди жители остали безъ подслонъ и поминъкъ, ето една нова беда, кошмарна и зловеща, която се надвеси надъ България.

Великъ-день беше единъ Черенъ-день за българския народъ, едно ново осиромашаване, една нова голгота на която се оковава на кръсть цяло едно племе.

Ние всички единодушно отправяме нашите топли съчуствия къмъ нещастните жъртви на земletресението и подканяме нашето гражданство да сформирова граждански комитети за събиранието помощи за пострадалите.

Това ще бъде най добрия признакъ на обичъ и братско притичане на помощъ.

А. Каралийчевъ

Вестникътъ

Изкуството на писателя стига до народа по три пжтя: книгата, списанието и вестника. У насъ книгата и списанието влизатъ въ ржцетѣ на малцина интелигентни читатели чиновници, ученици и пенсионери, редовнитѣ посетители на читалнитѣ въ провинциалнитѣ градове. Вестницитѣ, обаче, се печататъ въ десятки хиляди екземпляри и проникватъ отъ палата до последната кжщица въ нѣкой забутанъ кварталъ. Тѣ носятъ новини, духовна храна за единъ широкъ кржгъ читатели и тѣхното влияние отива много далечъ. Ето дна трибуна, отъ която нашиятъ писатель би могълъ да говори на една многохилядна, често пжти полуграмотна, но отлична аудитория. И желанието на нѣкои редакции да привлекатъ сътрудничеството на наши видни писатели, трѣбва да бжде поздравено.

Бихъ сравнилъ книгата и списанието съ експресъ, а вестника съ пжтнишки влакъ макаръ че вестника отива до читателя съ експресна бързина, а книгата и списанието съ скоростьта на биволска кола. Експресътъ наистина е по-удобенъ, но той спира само тукъ-таме, като отминава високомѣрно малкитѣ гари и спиркитѣ. Пжтнишкия влакъ търпеливо спохожда и най-дребнитѣ селища и чака да слъзатъ новинитѣ. И ето тамъ нѣкжде, на една безименна спирка, предъ която още моднитѣ липи не сж заглушили старата кичеста круша, нашиятъ добъръ писатель ще слѣзе нѣкой день отъ най предния вагонъ и ще се опжти къмъ удавеното въ пролѣтенъ сливовъ цвѣтъ село. И тамъ ще накара сѣкой очилатъ старъ кметъ да прочете приказката му на десетина безименни земни хора, за които живота е трудъ и приказка. И може би между тѣзи десетина души ще има единъ, почернѣлъ отъ слънце човѣкъ, който презъ деня е закачилъ ралото си о коренъ, счупилъ го е и сега му е мжчно. И може би приказката ще стопи неговата малка мжка ще избърше дълбоката бръчка отъ челото му, и ще разведри душата му. Туй е то всичкото. По голѣма награда истинскиятъ писателъ не очаква. Нали за тѣзъ читатели Пенчо Славейковъ казва:

А може би, че менъ мнозина ме обичатъ, мнозина може би на менъ до днесъ незнайни. . .

Цѣлата работа е тамъ: какъ да намѣриме незнайния читатель. Струва ми се съ вестника най-лесно.

Георги Каривановъ

РАЗСЪМВАНЕ

Ще мине ли скоро нощьта, та презъ ведрата утрина
отново въ полето да викнатъ жетваркитѣ морни,
да екнатъ овчарски кавали — отъ Добруджа купени,
що думатъ за тежки неволи подъ свода просторенъ

И, щомъ съсъ зората суровитѣ грижи се пръснатъ,
да пламнатъ възторзи въ духътъ и на сетния грѣшникъ
и да загорятъ като бѣлия блѣсъкъ на палешникъ,
презъ лѣтния пекъ отъ гръдьта на земята излъсканъ.

Да бликне въ гърдитѣ утеха и радость предъ мжкитѣ,
тъй както залива брѣга пълноводния Дунавъ,
а нощемъ, слѣдъ трудъ и беди, край огньоветѣ лумнали,
въ отмора да крепне дѣсницата снопитѣ скжтала.

Ще мине ли скоро нощьта, ще се дигне ли мрака,
та—срѣдъ радостьта на пчелитѣ възъ утрото бръмнали—
ведно съсъ деня въ неуморния духъ на селяка,
да грейне за дълго надежда и ведро разсъмване.

На много очакваната.

Отъ дълги, дълги години те очаквамъ.

И годините изглеждатъ тъй бескрайни, когато нямашъ съ кого да споделишъ чудатите романси на чуждите цигулки.

Очаквахъ те на кръстопътя, гдето прибързаха многоочакваните любими за да обърнатъ спотаените въ сянката свои избраници.

И колко пролети поредомъ, припадащия есененъ листъ не ми пошепна, че никой ме не търси.

Очаквахъ те на морския брягъ — на високия брягъ приличащъ на царски чертогъ, гдето някой князъ очаква своята обичва.

Но вълните, знаещи съдбата на потеглелите къмъ брега, надъ който бдя катъ веренъ стражъ когато ги попитахъ какво знаятъ за тебъ ми отвърнаха: напразно ти я чакашъ.

И днесъ плачущите цигулки подемайки песеньта на разбитите надежди изглежда че прироняватъ горчиви сълзи за неотгадаемите скърби.

Ионъ Минулеску.

Добруджански поети.

ДОРА ГАБЕ.

Дора Габе е първата наша поетеса — не по-време, а по своята поезия.

Проф. Ал. Балабановъ.

Безспорно е, че най-добрата наша поетеса е Дора Габе. Не че нямаме и други, може би и по-плодовити, но Дора Габе умее направо на душите ни да говори, раскрива се въ своята интимность и ние въ всеки нейна вопълъ и радость съзираме себе си. Тя умее тъй да се изповядва, че чистата ѝ и непорочна, като тая на дете душа, ни се разкрива съ всичките и страдания и ние, още по-вече я обикваме.

Една и сжща си е тя и въ първата си стихотворна сбирка „Теменуги" и въ по сетняшната си книга детски спомени „Някога".

Тукъ нейното сърце прилича на нежна мимоза, която отъ най малкото докосванне се свива. То е нежно за радость и светлина, и когато живота, като роденъ братъ го приласкай, пее ни тържествени химни за любовьта и красотата. Но много често хладъ и тъмна мъгла обвиватъ земята, надвисватъ черни облаци и всичко е чуждо и неприветливо—тогава нейното сърце, като сиротно сираче затъжава, не толкова за себе си колкото за страдающите наши братя. Това добре поличава въ по-зрелите и стихотворения напечатани въ сп. „Златорогъ".

Дора Габе е родена въ градъ Добричъ презъ 1886 година. Баща и Петъръ Габе, е билъ единъ отъ най-видните добруджански економисти и главенъ виновникъ за прокарванието на железния пжть Девня—Добричъ. Ималъ е голямъ чифликъ въ Добруджа и се е занимавалъ главно съ земледелие.

Дора Габе е расла и порасла въ нашата Добруджа. Учила е въ Добричъ, после въ София и въ странство. Била е учителка отъ после въ родния си градъ, гдето е развивала трескава културна деятелность съ учительтъ по-музика Камбуровъ, и най-вече съ световния певецъ Петъръ Райчевъ, който е билъ по-него време учитель въ едно добруджанско селце.

По после се е установила въ София, отдадена всецело на поетично творчество. Работела е дълги години въ списанието на Д-ръ К. Кръстевъ „Мисълъ" и „Златорогъ", като се и оженва съ най-видния ни критикъ Професора Боянъ Пеневъ. Била е дълги години въ Полша, отъ гдето е съставила отличната анталогия „Полски поети". По настоящемъ е въ София отъ гдето живо се интересува за съдбата на своята любима родина—Златна Добруджа.

Ромънски писатели

Михаилъ Садовяну

Точно преди петь години се отпразнува съ всичките подобаващи почести приемането въ Ромжнската Академия на големия ромжнски белетристъ и романистъ Михаилъ Садовяну. Съ неуспоримъ талантъ, запознатъ отлично съ живота на широките маси, както и по-влиянъ най благотворно отъ народното творчество, тоя необикновено плодовитъ писателъ отъ двадесетъ години насамъ непрекжснато работи въ литературното поле, дарявайки ромжнската литература постоянно съ нови томове разкази и романи. Започналъ да печати твърде младъ едва 17 год; той скоро бива забелязанъ поради способностите си отъ видните и авторитетни писатели Влахуца и Каражиале, които откриватъ въ неговото лице, единъ отличенъ бждащъ белетристъ. И наистина, въ скоро време той почва да сжтрудничи въ повечето литературни списания като въ 1903 год. заема едно отъ първите места въ голямото сп. „Sămănatorul" (Сеячжтъ), което излизало подъ дирекцията на Н. Йорга. Следъ това, къмъ 1904 год. почва да публикува първите свои книги - Povestiri, Şoimii, Dureri înăbuşite и др. които сполучватъ да възбудятъ необикновенъ интересъ срeдъ читающия святъ, и отъ тоя моментъ става единъ отъ най-обичаните и четени автори. Той непрекъснато, съ чудна поредность печати своите книги, които днесъ достигатъ до 25 тома.

М. Садовяну е роденъ въ 3 Ноемврий 1880 год, въ Пашкани, синъ на адвокатъ, отначало е училъ въ родния си градъ, после въ Фултичени, завършва образуванието си въ Яшъ. Той отъ малъкъ обиква литературата, особе-

Дора Габе

Пожарь въ Добруджа

(Откъслекъ)

Нещо изпище и паднахъ отъ леглото. Не мога да си отворя очите, не мога да мръдна. Насреща прозореца е червенъ и стените сж черзени, креватите сж настръхнали като чудовища на четири крака, а въ очите на сестричето ми горятъ запалени свещи.

—Де е мама? Де сме?

Някой бързо мина отвънъ. Чу се звънъ, после стжпки: вратата е разтворена, кжщата празна — няма никой.

Де е мама! Защо тъй страшно свети кжщата! Какъвъ е тоя шумъ, дето се чува далеко и не се разбира отъ какво е!

—Мамичко . . .

—Мълчи!

Ветъръ отвори външната врата—тя се блъсна; тамъ, отвънъ, свети гората, дънерите на дъбовете сж като отъ вжгленъ. На отсрещния чифликъ кжщите израсли големи, гледатъ съ червени вампирски очи, а небето, целото небе е разбъркано съ пламъци, огньове и димъ.

Нещо страшно става! Защо е пустъ двора и пжтната врата цѣла отворена!

Тичаме презъ двора. Презъ втората ограда другия дворъ, и спираме до високата порта: тамъ задъ кжщи, дето е харманя, горятъ трите наши голѣми, дълги клaдни. Пламъците стигатъ небето. Наоколо се движатъ хора — всички светятъ.

Отблизо житото пръщи и стреля. Пламъците плющятъ като мокри платна на ветъра. Хората викатъ, тичатъ на разни страни, обикалятъ кладните.

Отстрани стои мама и гледа огъня. Тя не ни виде и не се обърна.

Едната кладня избухна димъ на кълба, а следъ него искри и пламъци изригнаха нагоре. Хората се спуснаха нататъкъ, излаяха псетата, млъкнаха веднага и се сгушиха до насъ.

Balcicul văzut de o femee

Şi . . . ce a fost . . . ce este Balcicul?—Un bulgăre de aur . . . ce se sparge de lum'nă de căldură şi de strălucire ziua! Un cuib feeric ... călduţ şi fermecător, învelit în zăbranic înfiorător de alb, străveziu şi poleit în vase de argint noaptea!

Mai scurt—Balcicul ziua e de aur . . noaptea de argint. Cu coatele pe fereastra camerei mele, hipnotizată parcă de og'inda magică a mărei în clipe fugare de răgaz acum-ca şi atunci, sorb privelıştea din basme decorul de cinematograf ce am în faţa ochilor! De la trandafiriul aurorei—până'n violetul apusului, până'n coborişul lunei mii de culori, mii de tonuri şi nuanţe. Mereu noi, mereu altele.

In stră'ucirea dimineţei, ici e roz sclipitor, colo albastru azuriu, dincolo topaz cu vine sinilisi; alături dulcele vertnil-e o pată mare de smaragd trece în după amiazi—într'un verde plin şi amărit—de fiere, isbucnind apoi —în razele prelinse . . . ale apusului, într'un aramiu roşcat ca să se coboare din roşu—în violet roziu ce se confunda în amurgul întunecat, cu ametistul voalat, apoi cu albastrul profund şi înnoptat al coastei de la Ecrene!

Dar apusurile trandafirii ale Balcicului? Aprinsul crepuscul roşiatic se degradează în carminul roşcat şi în auriul sfânt de nimb . . . tot mai pal. Din bucle albe, vaporoase—tivite'n muchi de aur sclipitor . . . apare—parcă—chipul lui Christ ce se înnalţă uşor la cer, iar dedesubt în depărtări infinite . . . de perspective astrale în involburări de fantasme de nori—de coruri biblice, cu povârnişuri umbrite de maslini . . . din grădina Ghetsimani, unde fiul omului se roagă în genuchi, înfrânt o clipă . . . de obida pământului!

Une ori marea e ca o femeie, obosită de toaleta strălucitoare şi colorată după zbuciumul unui bal întârziat... şi n'are nici un chef de găteală!

Cerul e cenuşiu . . . iar marea plumburie! Doar efecte de lumini şi umbre! Nori—călători—işi plimbă umbra'n pete mari . . . pe luciul cenuşiu uşor încreţit. In lung şi'n lat . . albe cărări capricioase de lumină. Din loc în loc—când soarele s'arată, grupuri de briliante . . . ce se joacă pe valuri, ca nişte licurici neastâmpăraţi! Alte ori —e întinsă—perfect lucie şi nemişcată fără pic de creţ—ai zice . . o oglindă uriaşe—încremenită—în care cerul îşi răsfrânge strălucirea albastră.

Dar—nici cuvântul — nici penelul—nu vor putea reda vreodată în strălucirea lor reală, cele două panouri „miracole" ale Balcicului „apusul soarelui"—dupa dealurile de la Teke şi răsăritul lunei dinspre Caraghiol.

De după dealul Ţigăniei—iat'o tivind cu argint—întunecatul colţ al Caraghiolului, în umbră . . . Apoi încet . . ca o mireasă dalbă, galeşe şi îngândurată, urcă lunecând pe bolta de safir . . .spre calea lactee . . . şi trena ei ... o umbră de lumină pe talazuri, o urmează agale pe oglinda mărei, . . din zare... până'n moara uriase . . .apoi până pe ponton, apoi tot mai sus, prin clopotniţa bisericei greceşti, şi iiu—coboară serpuind spre golful palatului—până'n fundul plajei de la Ecrene, unde apune după coama triunghiulară a dealului albastru întunecat de la Sarcasse Planina.

Simaa

ŞTIRI şi FAPTE

M. S. Regina Maria a sosit la Balcic, unde va rămâne o lună.

* * *

La expoziţia salonului oficial din Bucureşti, majoritatea pânzelor expuse a avut subiect Balcicul. In numerile viitoare vom da reproduceri după cele mai reuşite tablouri de pe Coasta de Argint.

* * *

Pe prima pagină, dăm două reproduceri după cunoscutul pictor marin Hristo Cavarnalief, care ne-a făgăduit să conferenţieze în limba franceză la Universitatea liberă din Balcic, în cursul acestei veri despre pictura bulgară.

* * *

Balcicul prin pitorescul lui marin prin clima dulce şi vegetaţia exotică, a devenit cel mai drag oraş al artiştilor. Deaceea să nu mire interesul pe care il pun pentru înfrumuseţarea acestui olimp de vară al muzelor.

Deocamdata sunt preocupaţi de edilitatea acestui oraş bogat în frumuseţe, dar sărac în buget.

Cum peste câteva luni, demisia d-lui Nicu Papahagi din postul de primar deschide o seni de candidaturi, noi vom pune la dispoziţia fiecăruia candidat, coloanele ziarului nostru pentru a-şi publica programul lor de lucru.

Aflăm că solicitanţi sunt d nii Sterie Perdide, pensionar Nistor Popescu, avocat, D. Capsali, membru în delegaţia permanentă, cum şi D l D. Bălea, avocat şi preşedintele consiliului Judeţean

* * *

Decurând s'a deschis clubul Nautic din Balcic, despre care vom vorbi pe larg în numărul viitor.

* * *

D-l Nedelcu, de la Fundaţia Regele Mihaiu, a sosit cu un grup de cercetaşi la Balcic pentru a vizita Coasta de argint. Clubul Nautic le a făcut o frumoasă primire, găzduindu-i chiar în hotelul clubului.

* * *

Duminică seară a avut loc la Cavarna un concert religios organizat şi condus de Părintele Neicu.

* * *

La teatrul Modern din Bazargic se va reprezenta în l i m b a bulgară: „Ciuta" piesa prietenului nostru Victor Ion Popa de către Secţia Teatrală a comunităţei bulgare din localitatea.

Tot ce priveşte administraţia ziarului nostru, ca abonamente, publicaţii, reclame etc. să se adreseze d-lui Capitan Ioan Terceanu, preşedinele băncei populare „Eroii" din Balcic.

Şi Cadrilatelulul are pictorii lui indigeni — Printre aceşti cântăreţi ai culorilor care înfrumuseţea ză Coasta de Argint, e şi prietenul nostru Gh. Urumof din Cavarna.

In numărul de faţă dăm o reproducere după una din pânzele dobrogene, rezervându ne plăcerea să revenim pe larg, cu ocazia expoziţiei d-sale, care va avea loc în cursul lunie Maiu, la Bucureşti.

ВЕСТИ

— Въ настоящия брой даваме две интересни клишета отъ картини на видния добруджански художникъ Христо Каварналиевъ. Съ съдействието на директора на Балчишкия свободенъ Университетъ той ще уреди една голяма своя изложба въ Балчикъ, Констанца и Букурещъ. Въ следующия брой ще дадемъ една интересна статия за тоя виденъ нашъ художникъ.

— Младиятъ художникъ Георги Урумовъ отъ Каварна, който току що е завършилъ Букурещската Рисувална Академия готви за месецъ септемврий изложба на свои картини въ градъ Букурещъ. Картините изразяватъ предимно сцени изъ Добруджа и морски пейзажи.

— Получихме въ редакцията първите две книжки отъ година 8 на най-добре списваното българско литературно списание „Златорогъ," редактирано отъ Владимиръ Василевъ, който има за съредактори поетътъ Николай Лилиевъ и художникътъ Сиравъ-Скитникъ.

— Също получихме двата последни броя 122 и 123 отъ седмичното литературно-научно списание „Наковалня" редактирано отъ коронования певецъ на широките маси Д. И. Поляновъ. Списанието е отлично списвано и има за главни сътрудници Георги Вакаловъ, Ив. Г. Клинчаровъ, Максимъ Горски и други. Единъ отъ бройовете е почти изключително посветенъ на Максимъ Горки, по случай юбилеятъ му.

— Съ съдействието на г-нъ Окт. Мошеску готви се една антология на българската поезия на ромънски езикъ. Ще бъдатъ преведени стихове отъ най виднитe български поети, като същевременно ще имъ се даде и по-една кратка характеристика.

— Разрешило се е на учительтъ по музика Иванъ Х. Василевъ да състави граждански хоръ въ градъ Каварна.

— Въ София Дружеството на българските писате-

Г. Урумовъ Турци изъ Добруджа

Добруджанска народна песень

Майка и деца

Стоянъ си була продава
на върли турци бошнаци
за вино и за ракия.
Була се връща, по-връща
на две си дребни пригадь
и на сина си думаше:
„Туй ще е мама сетничка,
сетничка мамъ, люлянка.
Растете и порастете,
по на двайсеть годинъ станете,
земете кони алени
и се на кони качете
отъ село на село ходете
се за майка си питайте.
До нейъ чешма голяма,
тамъ има стара робиня.
тя е вашата майчица,
майка си отъ робство отървете,
отървете я и избавете".

Тъй верно те порасняли
но на двайсеть годинъ станали,
земали коне алени
и се на коне качили,
отъ село на село ходили
и се за мами питали
най после ся я найдели
найдели и я земали
и отъ робство отървали.

Слушана отъ Була Йорданица отъ с. Шейкари

(Следва отъ III стр Салоияну)

но творенията на Крянга и народното творчество, на което става после горещъ апологетъ и отъ което се забелязватъ големи следи въ творенията му. Даже съ влизането си въ Академията, въ традиционната въ тоя случай реч, той по единъ тържественъ начинъ се явява привърженикъ на народното творчество, като между другото прави и следните интересни признания:

„Едни осъдиха най строго народната литература, други се обявиха нейни поклоници, нека ми бъде и менъ позволено да направя изповедь на моето верую, че народътъ е моя литературенъ отецъ. Миналото пулсира въ менъ, като кръвъ на изчезналите, и се чувствамъ като единъ дъбъ отъ Орхей съ хиляди издънки въ земята на моето племе"

Отъ тая литературна изповедъ достатъчно ясно поличава и духътъ на цялото му творчество. Той се явява въ него като краенъ националистъ, обливайки въ романтична светлина миналото на своята страна, по единъ тържественъ начинъ рисувайки някогашнитѣ боери и воеводи. За него всичко национално е свято, даже и войната, въпреки нещастията които носи на хората, за него става триумфаленъ праздникъ, щомъ се води за интереса на племето му.

Това разбира се, го отдалечава твърде много отъ истинските задачи на искуството, както и отъ хуманитаризма на големите световни писатели, като Толстой, Анатолъ Франсъ, Достоевски и др; и остава писатель главно съ локално значение. Много естествено, че не чрезъ подобно творчество ще може да се преороди човечеството и да се насочи къмъ единъ по-висшъ идеалъ на човеколюбие и братско единение, като националните ежби и различия изчезнатъ еднажъ за винаги.